

Ještě více centralismu v EU? Rozhovor s europoslancem Jiřím Maštálkou

■ **Pane poslanče, přes léto jste se odmlčel poněkud více, než bývá o parlamentních prázdninách zvykem. Co bylo příčinou?**

Měl jsem závažné zdravotní problémy, které v červnu vyvrcholily poměrně náročnou operací v plzeňské fakultní nemocnici. Potom následoval pobyt v Konstantinových Lázních. Už jsem však opět v plné práci, i když ten výpadek stále ještě doháním. Opravdu to nebylo jednoduché.

■ **Připomeňte trochu období bezprostředně před tím...**

O tom, co v těch týdnech projednával Evropský parlament, snad mluvit nemusím. Ostatně čtenáři se mohou s tématy Evropského parlamentu a aktivitami jednotlivých poslanců průběžně seznamovat na webových stránkách www.europarl.europa.eu. Chtěl bych se však zmínit o své květnové cestě do Volgogradu, kde v rámci Dne Evropy byl tomuto městu předán diplom Rady Evropy. Při této cestě se mi podařilo spojit pracovní povinnosti s osobním zájmem – kdysi jsem ve Volgogradu studoval... Setkal jsem se s představiteli města i regionu, měl jsem přednášku na Volgogradské univerzitě a velmi příjemně mě překvapilo setkání s členy Mezinárodního klubu mládeže. Ti mladí lidé se s velkou chutí učí česky. A hlavním důvodem je zájem o osobnost a dílo Julia Fučíka. V rámci mezinárodního klubu funguje dokonce Klub přátel Julia Fučíka. To, že v České republice je Fučík stále napadán a ostrakizován, mladí Rusové nechápou...

■ **Hned po prázdninách jste absolvoval dvě plenární zasedání Evropského parlamentu, konaná v jednom měsíci (září), což není obvyklé. Překvapilo vás něco na těchto rokovýcháních?**

Ano, a to poměrně dost. Je to až nebyvalá pasivita polských europoslanců i přes skutečnost, že prvního července se Polsko chopilo předsednictví Rady Evropské unie. Předtím bylo Poláky stále hodně vidět, teď jako by se ztratili... Nedokážu si to vysvětlit a není to jen můj dojem. Teď je říjen a v kuloárech se říká, že tak ne-

Slovo má Jiří Maštálka

masťné-neslané předsednictví, jako je to polské, tady dlouho nebylo. Ale jak říkám – důvody nejsou známe a lze jen spekulovat.

■ **Co je a bude hlavní téma nastávajících plenárních zasedání EP?**

Vše se samozřejmě točí a bude točit kolem ekonomických problémů, jež jsou obrovské. Stále více se hovoří o reformě Lisabonské smlouvy ve smyslu ještě větší koncentrace pravomocí v orgánech a institucích Evropské unie. Cílem má být tedy posílení centralismu, jehož přímým důsledkem bude další omezení suverenity národních států. Ovšem já tvrdím, že více suverenity než členstvím v Evropské unii jsme ztratili vstupem do NATO. Tady je o nás rozhodováno téměř absolutně a absolutní je i naše podřízenost. V souvislosti s děním v Evropské unii je stále znovu nastolován problém podoby evropské integrace, a to je vážná otázka i pro levici. Tedy jasně formulovat své představy o podobě integrace a jejím fungování.

■ **Lze tedy očekávat další oslabení důvěry občanů v EU?**

Pokud dojde k tomu, co jsem uvedl, pak nepochybně. Musím konstatovat, že k nedobrému vnímání EU přispívá sám její „prezident“, tedy stálý předseda Evropské rady Herman Van Rompuy. Je to naprosto bezvýrazná nereprezentativní osoba, zcela vtlačená do kouta osobnostmi typu Sarkozyho a Merkelové. Ano, „prezident EU“ sice nemá exekutivní pravomoci, ale neměl by být takový tichošlápek a mlčet jako ryba.

■ **A pracovní plány do konce roku?**

Stále ještě doháním to, co jsem zameškal... Kromě práce ve výborech a na plénu EP bych rád obhájil funkci kvestora, blíží se totiž volby. Chci také podpořit zajímavé a potřebné knižní projekty. V tisku je velmi poutavá knížka vzpomínek německého antifašisty Lorenze Knorra, s mou pomocí vyjde básnická sbírka velkého umělce Karla Sýse, připravuji publikaci o ekologických problémech a další. Rád pomůžu tam, kde to má smysl. (kjm)

O rovnosti žen a mužů v EU (8. 3. 2011)

Jako poslanec Evropského parlamentu, ale i jako lékař se ztotožňuji se závěry zprávy. Škody, které přináší asociální politika většiny vlád členských zemí EU, se totiž dříve nebo později projeví na zdraví mnohých sociálně slabších skupin občanů, a zejména pak žen. Právě obavy o zdravý vývoj dnešní a budoucí populace Evropy, který je přímo úměrný kvalitě zdraví a plnohodnotnému, společensky rovnému postavení žen ve společnosti, mě vedly k tomu, že jsem hlasoval pro výše uvedenou zprávu. Není-li nám lhostejný osud Evropy, životaschopnost a rozvoj EU, nemůžeme její problémy řešit bez zajištění rovnocenného postavení žen. Podcenit tuto otázku znamená, že nerespektujeme práva 50 % občanů EU. Což v konečném důsledku může znamenat odcizení mnoha občanek vůči EU, a to i přesto, že strategie Evropa 2020 na řešení těchto problémů nezapomíná. EU, to jsou její muži a ženy. Oni zosobňují její potenciál a tvoří rozvoj. Pokud se chudoba a sociální vyloučení, jak vykazují statistická šetření v EU, týkají skoro jednoho občana ze šesti, je na nás, poslancích, abychom nejen vyzývali Evropskou komisi a členské státy, ale abychom vyvinuli účinný tlak na realizaci přijatých konkrétních opatření v boji proti chudobě, antisociálním úsporným opatřením a zamezili dalším propadům v sociální oblasti, zejména u žen

O deficitu bílkovinných plodin v EU (8. 3. 2011)

Útlum v pěstování proteinově bohatých plodin a nahrazení domácí produkce masivním levným dovozem může mít v konečném důsledku negativní dopad v podobě ztráty zkušeností, pokud jde o samotné postupy pěstování. Do značné míry může dojít k potlačení oblasti výzkumu pěstování těchto plodin v domácích podmínkách. Pokládám také za důležité zachování dostatečné pestrosti ve výběru nebo nabídce této produkce. Stejně jako v mnoha zprávách či návrzích projednávaných Parlamentem je i zde zmiňována potřeba kvalitní produkce. Ve vztahu k výše zmíněné produkci je nutná kontrola jejích samotných vzorků, která by byla nedílně spojená s prověřováním místně používaných zemědělských postupů a prostředků. Prověřování kvality s využitím moderních laboratorních metod a jednoznačné určování původu zboží při dovozu by mělo být velmi pečlivé a důsledné. Pro většinu zemí EU existuje nějaká typická plodina z této produkce. V České republice to je například hrách, který má zde svou letitou tradici. Jeho pěstování má však nyní klesající tendenci. Stanovisko České republiky v obecné rovině podporuje předloženou zprávu.

O snížení nerovnosti v oblasti zdraví v EU (8. 3. 2011)

Chci poblahopřát zpravodajce za výtečnou práci a poděkovat za akceptování mých pozměňovacích návrhů. Otázka rovnosti přístupu ke zdraví je jedním z pilířů naší společné politiky jak nyní, tak zejména do budoucna. Nerovnost výkonnosti ekonomik a současná krize nesmí být limitem pro zajištění rovných možností poskytování zdravotní péče občanům EU bez ohledu na různost zdravotních systémů. Za velmi významný považuji v textu důraz na zvyšování informovanosti pacientů, kvalitní právní poradenství, a to i pro imigranty, včetně nelegálních. Základním principem musí být, aby zdraví jednotlivých občanů bylo zajištěno teritoriální a finanční dostupností, a to nejen léčivých přípravků. Důležitým faktorem pro pokrok bude zajištění koordinace vzdělávání a odborné přípravy zdravotnických pracovníků i stanovení minimálních norem kvality a bezpečnosti péče. Zpravodajce správně klade důraz na prevenci jako kouření, ale i obezity a dalších onemocnění, která mají vliv na délku aktivního života. Podporuji důraznou žádost na Komisi, aby působila na členské státy tak, aby poskytovaly a proplácely léčbu pacientům u onemocnění, jako je Alzheimerova choroba, diabet, roztroušená skleróza. Jsou to onemocnění, jejichž léčba v některých členských zemích není hrazena. Tyto nemoci zasahují jak seniory, tak zejména mladé lidi a vedou k sociálnímu vyloučení.

O vyhodnocení opatření na řízení onemocnění chřipkovým virem A (H1N1) v období 2009-2010 v EU (8. 3. 2011)

Chtěl bych poděkovat paní zpravodajce za velmi podrobnou a upřímnou zprávu, která obsahuje mnoho alarmujících sdělení. Je nepochybné, že společný postup EU v době pandemie prověřil schopnost společné akce, ale ukázal také na výrazné slabiny, zejména v oblasti prevence, objektivní statistiky a nárůstu bezpečných a účinných léků. EU byla nedávno již dvakrát postavena před problémem nebezpečné virové infekce. Zkušenosti nebyly dostatečně zúročeny. Vítám návrhy, které se týkají zpřísnění ověření účinnosti léků, tlak na objektivní sběr údajů a také zájem o ochranu všech občanů EU bez ohledu na systém zdravotní péče. Za zásadní považuji požadavek na finanční krytí pro výzkum a vývoj a také pravidlo, že farmaceutické firmy budou mít hlas konzultantů, nikoliv hlas rozhodující. Totéž se týká studií, testování očkovacích látek a dalších léčiv, které musí být vypracovány nezávisle na farmaceutických firmách. Podporuji i požadavek na přísnější pravidla pro odborníky a pro poradce pracu-

jící pro evropské instituce. Veřejnost musí být jasně a transparentně informována, avšak způsobem, který nebude vyvolávat paniku, ale bude poskytovat kvalifikované a srozumitelné informace. Jako kvestor spolupodpovědný za problematiku ochrany zdraví poslanců a zaměstnanců Evropského parlamentu konstatuji, že naše opatření v Evropském parlamentu byla efektivní, avšak nikoliv levná.

Chudoba žen-rovnost mužů a žen (8. 3. 2011)

Ani sto let od prvních veřejných vystoupení žen v boji za svá práva ještě nepřineslo žádoucí výsledek. Ba právě naopak. Současná krize vrací kolo dějin v řešení rovného postavení mužů a žen o pár metrů nazpátek. Ženy dnes, stejně jako před 100 lety, po celém světě opět vycházejí do ulic. Stojí v čele demonstrací v Řecku, Španělsku, Česku či Belgii, ale též v zemích severní Afriky. To, čím se ještě donedávna chlubila EU, tj. zlepšující se postavení žen na trhu práce a v získávání vzdělání, kvalita životní úrovně, zajištění péče o zdraví žen či větší zastoupení ve státoprávních orgánech, jako by s prohlubující krizí bylo vytěšňováno na okraj zájmu společnosti. Protikrizová opatření jsou spíše zaměřena na mužskou populaci. Potřeby žen jsou vnímány jako druhořadé záležitosti. Těch uplynulých sto let ukázalo, co všechno ženy dokázaly dát světu, pokroku, kolik životů obětovaly v boji za mír. A kolik nových životů přivedly na svět. To vůbec není málo. Svět ale zůstává ženám stále něco dlužen. Ne brát je za milost, ale jasně deklarovat jejich rovnocenné postavení ve společnosti. Vždyť ty ženy nebojují samy za sebe, ale za lepší, humánnější svět.

O průmyslové politice pro éru globalizace (9. 3. 2011)

Zpráva o průmyslové politice pro éru globalizace je důležitým dokumentem v krizi, která se dotýká evropské ekonomiky, v první řadě průmyslové výroby. Neobsahuje ale to hlavní – skutečnou příčinu těchto obrovských ekonomických problémů. Je jí globální kapitalismus volné soutěže a bezuzdný neoliberalismus, na kterém je bohužel Evropská unie postavena. Evropská unie nepotřebuje další strategické dokumenty, které doslova chrlí Evropská komise, ale naléhavě potřebuje změnu své podstaty, a to především na unii sociální a mírovou s regulovaným finančním sektorem. A když už projednáváme „strategický“ dokument jako takový: jak ukazuje praxe, není takovým problémem jej vytvořit, jako pak následně rozpracovat do jednotlivých oblastí a sledovat a vyhodnocovat pružně účinky navrhovaných opatření. Například sféra práv k duševnímu vlastnictví včetně práv průmyslových je toho důkazem.

Přezkum evropské politiky sousedství-východní rozměr (6. 4. 2011)

Paní předsedající, já doufám, že tady není nikdo ze států Východního partnerství, podle naší účasti by si mohli myslet, že o Východní partnerství nemáme zájem. Dovolte mi, abych i já zdůraznil význam a potřebnost diskuse o Východním partnerství.

Význam, neboť na východ od hranic Evropské unie je prostor pro podnikání, příležitost, která je nezastupitelná pro udržení konkurenceschopnosti Unie v příštích desetiletích. Je tam i obrovský pramen kultury, který spoluvytváří evropskou tradici a bez něhož nelze porozumět evropské identitě. Potřebnost diskuse o Východním partnerství je navíc dána i tím, že není zcela jasné, zda všichni přiznáváme tomuto projektu stejný význam. Všechny multilaterální iniciativy spojené s Východním partnerstvím, demokracie, stabilita, ekonomická integrace, energetická bezpečnost a kontakty mezi lidmi jsou bezesporu užitečné jak pro Evropskou unii, tak i pro šest sousedních států. Rozpaky vyvolávají výroky některých politiků, kteří hovoří o Černomořské synergii či o demokratickém sanitárním kordonu. V té chvíli přestává být Východní partnerství nástrojem...

O ochraně finančních zájmů Společenství-boj proti podvodům (6. 4. 2011)

Sdílim názor zpravodaje, že Komise ve své zprávě týkající se ochrany finančních zájmů Evropské unie a boje proti podvodům neposkytla tolik potřebné údaje o bytí jen odhadované míře podvodů a nesrovnalostech v jednotlivých členských státech EU, pokud jde o nakládání s finančními prostředky EU. S ohledem na bez přehánění obrovský rozměr korupce v některých členských státech včetně České republiky je to velmi závažný nedostatek. Zabýváme-li se podvody a tzv. nesrovnalostmi na unijní úrovni, je to zpravidla „jen“ určitý segment korupce a podvodů na úrovních jednotlivých členských států obecně, nicméně segment velmi výrazný. Podle mne stojí naléhavě za zvážení, zda stávající úroveň práce Evropského úřadu pro boj proti podvodům je dostatečně efektivní a zda by tato práce neměla doznat strukturálních změn a změn jejich způsobů včetně větší ofenzivnosti.

Bělorusko (12. 5. 2011)

Pane předsedající, při hodnocení nesmíme zapomenout, že stejně jako se snažíme o objektivní hodnocení situace ve vlastních zemích, zaslouží si i naši partneři či sousedé naprosto stejný přístup. Jako lékař chci připomenout, že násilí zůstává násilím, ať se děje kdekoli. Je v rozporu s našimi společnými hodnotami. Měli bychom se

snažit, aby těm, kteří se v současné době nacházejí ve vězení, byly zajištěny odpovídající podmínky z hlediska zdravotního a důstojného zacházení, a to kdekoli na světě. Nově ustanovené shromáždění Euro-

vlastnictví. Tuto široce opomíjenou oblast nejen vzdělávání, ale i výchovy je třeba výrazně podporovat a rozvíjet jak na úrovni EU, tak pokud jde o členské státy. Výhrady mám proti běžnému označování kultur-

Tvůrčí atmosféra v pracovně předsedy GUE/NGL Lothara Biskyho

nest by mělo sloužit jako nástroj výměny a spolupráce. V případě Běloruska, díky přijatým opatřením, není možné naplňovat tento záměr v plném rozsahu. Celkový výsledek rozhodnutí znamená porušení Pražské deklarace a zpomalení možných pozitivních změn ve vzájemné spolupráci. Naše úsilí je zaměřeno na vytvoření jednotné Evropy, kterou si zaslouží především mladí lidé, a to i v Bělorusku. Proto bychom měli přehodnotit svůj postoj, zda restrikce jsou správným nástrojem k tomu, aby nás občanská společnost v Bělorusku vnímala jako skutečné přátele. V souvislosti s 25. výročí katastrofy v Černobylu vás chci požádat, abychom se pokusili nahlížet na Bělorusko jako na stát, který toho tolik vytrpěl, jinou optikou. Tato katastrofa postihla především běloruský národ a zne-možnění účasti na oficiálním pietním aktu Bělorusům považují za urážku tohoto národa. Ještě jednu poznámku ke kolegovi Tannockovi. Já vím, že je těžké mluvit rychle v angličtině. Mám rád angličtinu jako jazyk Shakespeara. Zkuste příště mluvit rychle v jazyce Johanna von Goetheho, možná Vám budeme rozumět lépe. Říkám to jako Čech.

O uvolnění potenciálu kulturních a tvůrčích odvětví (12. 5. 2011)

Zpráva o uvolnění potenciálu kulturních a tvůrčích odvětví v mnoha ohledech úzce souvisí se zprávou u Unii inovací. Chtěl bych zejména upozornit na význam, jenž je přikládán vzdělávání občanů, mimo jiné jde o lepší porozumění problematice a respektování ochrany děl právy duševního

ních děl za zboží a služby. To je zavádějící a lze to chápat jako projev ekonomického neoliberalismu v kulturní sféře. Kupříkladu literární dílo, ale i díla výtvarná či hudební jsou v prvé řadě bytostným projevem nadání tvůrce a společenské reflexe. Bude-li na ně pohlíženo jen jako na zboží či služby, je to nejen nekulturní, ale i scestné.

O učení se v raném věku v EU (12. 5. 2011)

Období raného věku dětí zasluhuje velkou pozornost a pečlivý přístup ze strany vnějšího okolí. Je potřeba si stále připomínat, že se jedná o jedinečné a neopakovatelné období vývoje, kdy dochází k formování osobnosti jedince. Mělo by se mu věnovat intenzivněji a nemělo by se nikdy podceňovat či časově nějak zanedbávat. Dospělí by měli být vzorem a pomáhat tak dětem při jejich osvojování různých typů dovedností a schopností. Je to období vývoje osobnosti, kdy proces učení je, dá se říci, nenásilný, přirozený a okolní svět je vnímán, přijímán a vstřebáván v maximální možné míře. Ačkoliv do vývoje dítěte vstupuje a podílí se na něm řada faktorů, ať podložených geneticky či z vnějšího prostředí, k formování osobnosti přispívá zejména působení ze strany rodičů a nejbližšího okruhu osob.

Chtěl bych také připomenout a zdůraznit, aby se v těchto souvislostech nezapomínalo na přiměřenou a všestranně zaměřenou pohybovou aktivitu cílenou právě na tuto věkovou skupinu, která by mohla pomoci v rozvoji jedince a výhledově přispět k lepšímu zdravotnímu stavu.

O evropské spolupráci v oblasti odborného vzdělávání (8. 6. 2011)

Je nepochybné, že vzdělávání je složitý, dlouhodobý proces, jehož kvalita a zejména výsledky ve svém důsledku ovlivňují další uplatnění mladých lidí. Nemělo by být jako takové opomíjeno.

V této souvislosti bych chtěl uvést, že s rozvojem nových moderních technologií, nastavováním vyšších jakostních či bezpečnostních standardů rostou nároky na odbornou kompetenci v celé řadě oborů a činností a vznikají tak požadavky na cíleněji zaměřenou přípravu mladých lidí.

Mluvím však o kvalitním vzdělávání postaveném na koncepci s moderními prvky výuky, o vzdělávání určitým způsobem atraktivnějším a ukazujícím potřebnost daného vzdělávacího oboru s výhledem dalších možností zvyšování kvalifikace. Výsledkem vzdělávacího procesu by měl být odborně připravený mladý člověk, který má před sebou vidinu perspektivního růstu a hlavně který využívá své nabyté vědomosti, znalosti a schopnosti v té oblasti činnosti, pro kterou se připravoval a získal kvalifikaci, kterou ovládá a pro kterou má dispozice.

Ovšem to je skutečně problém, pokud je na vzdělání nahlíženo jen prizmatem neoliberalismu, a tedy peněz.

Bělorusko: zatčení obránce lidských práv Alese Bjalackého (15. 9. 2011)

Pane předsedající, chci se také připojit k hlasům, které usilují o stále lepší naplňování lidských práv v Bělorusku. Každý stát musí dodržovat úmluvy o lidských právech, které podepsal. Právě tak si myslím, že Evropská unie má povinnost upozorňovat na jakékoliv porušování lidských práv. I já si přeji, aby zákony byly humánní a jejich dodržování striktní. Nezdá se vám ale, že stále hledíme jen jedním směrem? Připomínám, že loni v květnu zasáhlo izraelské komando v mezinárodních vodách proti humanitárnímu konvoji a v akci bylo zabito devět a zraněno šedesát tureckých civilistů. Připomínám, že v lednu tohoto roku byli při protivládních demonstracích v Albánii policií zastřeleni dva lidé a mnozí zraněni. Manifestanti požadovali vypsání nových voleb. Připomínám, že letos v květnu řada členských států Evropské unie zahájila nevyhlášenou válku proti Libyi. Mrtvých civilistů v důsledku bombardování i jednáni povstalců, které některé státy Unie podporují, budou už stovky a možná tisíce. Kdy se Evropský parlament bude zabývat těmito tragédiemi? Nezdá se vám, že se podřizujeme organizované kampani proti Bělorusku v době, kdy jsou jiné hrozby?

Dovolu mi ještě dvě malé technické poznámky. Zprv Deklarace OSN o zastáncích lidských práv nebyla přijata v roce 1988, ale u příležitosti 50. výročí schválení Všeobecné deklarace lidských práv, tedy o deset let později, než uvádí patetická preambule navrženého textu usnesení. Je třeba být pozornější. Zadruhé je mi smutno z toho, že je nás tady tak málo, když mluvíme o lidských právech.

Summit Východního partnerství (27. 9. 2011)

Kolegyně a kolegové, myslím, že je třeba podpořit vše, co napomáhá rozvoji mírových vztahů a kooperace v Evropě. I když si nejsem jist průzračností motivů architektů koncepce Východního partnerství, chtěl bych věřit, že chystaný summit posílí jednotu Evropy a nepovede k vytváření nějakého nového sanitárního kordonu kolem Ruska. Byl bych rád, kdyby si před cestou do Varšavy vyjednávači za Evropskou unii přibalili do kufru odhodláni sjednocovat Evropu od Irsku po Ural a snahu napomáhat řešení takových problémů, jako je malý růst ekonomiky některých partnerských států. A také odhodláni pomáhat řešit spory, jako je ten kolem Náhorního Karabachu. Velmi bych ocenil, kdyby se vyjednávači za Evropskou unii naučili poslouchat své partnery a zbavili se nutkání jim neustále radit.

Problém sídla Evropského parlamentu

Karavany putující každý měsíc mezi Štrasburkem a Bruselům patří k absurditám Evropské unie. Copak s tím nemůžete nic udělat?, ptají se mne občané poukazující zcela pochopitelně a správně na každoměsíční »pendlování« Evropského parlamentu (EP) mezi Bruselům a Štrasburkem. Ale není to jen veřejnost, kdo toto zbytečné mrhání penězi kritizuje. Jsou to sami poslanci EP: podle posledních průzkumů jich 88 procent požaduje mít právo rozhodnout o sídle EP obecně, přičemž 91 procent (!) poslanců preferuje jako jediné sídlo Brusel.

V čem je tedy problém? Proč se musí každý měsíc stěhovat na čtyři dny z Bruselu do Štrasburku obrovská karavana beden se spisy, asistentů, tlumočnicků, technického personálu a samotných poslanců? A potom zase zpět, protože po zbytek měsíce pracují poslanci v Bruselu, kde se konají tzv. doplňující plenární zasedání, kde pracují vý-

bory EP a zasedají jeho politické frakce? Proč tedy takto vznikají roční výdaje ve výši kolem 180 milionů eur?

Dvě sídla EP jsou reliktem poválečného období, kdy evropské mocnosti soupeřily o sídla evropských institucí a Štrasburk prosadila Francie, údajně jako »symbol francouzsko-německého smíření«. Ovšem už řadu let se vedou půtky o to, aby EP sídlil a pracoval jen v jednom městě, v Bruselu. Sami poslanci přicházejí v tomto směru s různými iniciativami, ovšem marně, celá záležitost totiž není věcí parlamentu.

Kde je vůbec psáno, že sídlem Evropského parlamentu je Štrasburk, ve smlouvách nic takového není?, ptají se také lidé. Ano, to, že EP sídlí ve Štrasburku, opravdu nenajdete ani ve Smlouvě o EU ani ve Smlouvě o fungování EU. Ale pokud se v objemném svazku nazvaném Lisabonská smlouva prolistujete až k Protokolu č. 6 (o umístění sídel

orgánů a některých institucí, subjektů a útvarů Evropské unie), budete si moci přečíst, že »Evropský parlament má sídlo ve Štrasburku, kde se konají plenární zasedání... Doplňující plenární zasedání se konají v Bruselu. Výbory Evropského parlamentu zasedají v Bruselu. Generální sekretariát Evropského parlamentu a jeho útvary sídlí v Lucemburku«. A protože podle článku 51 Smlouvy o EU »Protokoly ke Smlouvám a jejich přílohy tvoří jejich nedílnou součást«, jsou součástí tzv. primárního práva EU, takže o jejich změně lze rozhodnout pouze předepsaným postupem na nejvyšší úrovni. A Francie dala ústy svého prezidenta Sarkozyho jasně najevo, že se Štrasburku jako sídla EP nehodlá vzdát.

Takže výše popsaná absurdní situace týkající se sídla EP může trvat ještě hodně dlouho, přičemž vůbec nejde o problém samotného EP a jeho poslanců.

Opona padla, ať žije opona

Návrh České republiky, aby byly ze Schengenu vyloučeny dočasně země, které budou nedostatečně hájit vnější hranice EU, se nám jeví přinejmenším jako zvláštní. Znamená to, že vůči zemím »na okraji« EU by byla uplatňována jiná pravidla než vůči státům, které mají to štěstí, že hraničí pouze se státy EU. To by dělilo země EU na státy různých kategorií podle jejich geografického umístění. A i když nelze říci, že by dnes byla v rámci EU zajištěna skutečná rovnost podmínek, například mezi původními zakladatelskými státy a nově přistoupivšími, tento návrh by zaváděl další přehradu. Nebo snad chce Ministerstvo zahraničních věcí ČR tvrdit, že by pak mohlo být podobné uzavření hranic uplatňováno například vůči Rakousku?

Je sice pravdou, že například Itálie a Francie, do nichž nejvíce směřuje prvotní exodus lidí prchajících ze zemí severní Afriky, zejména z Libye, se o něj samy svým angažmá při útoku na Libyi zasloužily. Ovšem mnoha dalších států Evropské unie už se to v takové míře netýká. A navíc, EU by tím vlastně dala pokyn svým »okrajovým« zemím, aby příště nechaly uprchlíky bez pomoci zahynout, jinak by byli jejich občané sankcionováni omezením volného pohybu po zemích EU.

K jednomu takovému případu, kdy se podle informací z médií neposkytnutím pomoci běžencům provinila nejen francouzská letadlová loď, ale také italské úřady, už ostatně došlo a v důsledku toho zahynuly i ženy a děti. Předložený návrh k takovému jednání de facto navádí, bez ohledu na mezinárodní právo.

Brusel jako strašák na objednávku

V poslední době proběhla českými médii informace o nátlaku Bruselu na ČR ohledně důchodového a daňového systému.

Doporučení Evropské komise má samozřejmě svůj původ v jejím bruselském sídle. Je ale nutné připomenout, jaký je mechanismus při projednávání takových doporučení. Česká vláda, stejně jako vlády ostatních členských zemí, zasílají komisi informaci o jednotlivých krocích v různých oblastech. Česká vláda tak musela poskytnout své představy o daních a reformě penzijního systému. Komise tyto podklady posoudila a vydala stanovisko. V daném případě (i vzhledem ke způsobu, jakým česká média informaci zprostředkovala) lze spekulovat, že Brusel »chudáka« českou vládu opět nutí k nepopulárním opatřením. Osobně mám ale pocit, že nyní vládě velice vyhovuje možnost »hodit« vinu za daňovou a důchodovou reformu na EK a vytvořit obraz, že vláda sama nese minimální odpovědnost. »Strašák« z Bruselu se dá dobře využít. Není to ostatně poprvé, kdy se v českých médiích objevuje informace o údajném tlaku Bruselu na ty či ony změny, které nejsou v zájmu občanů ČR.

Co se týká daní, jistě si můžeme vzpomenout, jak úporně se bránil český ministr financí proti sjednocování daňových systémů EU. Správně tehdy řekl, že tato oblast patří do kompetence národní vlády, nikoli evropských struktur. Jenže v době, kdy současná amorfní a bezradná vládní koalice hledá, kde by ještě seškrtala veřejné výdaje, se na jedinou »nátlak« Evropské komise hodí.

Pečlivému čtenáři by jistě neušlo, že původní text doporučení EK zdůrazňuje také nezbytnost efektivnějšího systému zamezování daňovým únikům v ČR. Tato podle mého názoru důležitá oblast se však z informací po cestě k běžnému čtenáři jaksí vytratila.

Pokud jde o věk odchodu do důchodu, doporučení komise, byť v obecné rovině, hraje současně vládě také do karet. Nikdo přítom v rámci tzv. diskuse o penzijní reformě neuvádí, že ukazatele zdravotního stavu obyvatel v ČR jsou rozdílné ve srovnání se zeměmi, které jsou nám dávány za příklad pozdějšího odchodu do důchodu. Také o intenzitě a délce pracovní doby se jaksí mlčí. Mohu uvést příklad: V Norsku, kde je odchod do důchodu pozdější než v ČR, odpracují zaměstnanci méně hodin a zřejmě v lepších podmínkách, neboť ukazatele

o zdravotním stavu obyvatel Norska jsou podstatně optimističtější, než u obyvatel ČR. Vláda jaksí pozapomněla i na to, jaké bude vytvářet programy zaměstnanosti pro občany před důchodem, aby měli možnost s ohledem na zdravotní stav vůbec pracovat.

ti jaderné energetice, snese snad jen srovnání s hysterií okolo nemoci šílených krav.

Také budu bedlivě sledovat, jak se česká vláda zachová v oblasti vztahů s Ruskem. Ještě den před začátkem Summitu EU Rusko byla ve vyhrcoené rusofobní atmosféře

Zasedání frakce GUE/NGL – hovoří předseda Lothar Bisky

vat. A už vůbec se nikdo nezabývá tím, že základním řešením pro zajištění finanční stability důchodového systému by mělo být zvýšení produktivity českého národního hospodářství, investice do vzdělání a také silná propopulační politika, aby pořízení dítěte neznamenalo pro rodiny hrozbu finanční pohromy. Doporučení EK mluví také o tzv. druhém pilíři penzijní reformy. Ten již v Čechách existuje, a pokud komise doporučuje vládě České republiky, že by do něj mělo být zapojeno co nejvíce občanů, říká tím, že neví, že základním problémem nedůvěry českých občanů k připojištění se jsou trpké zkušenosti z druhé poloviny 90. let. Tehdy vinou absence efektivní legislativy přišli občané ČR o velkou část svých vkladů. Navíc i nyní dennodenně přicházejí informace o korupci a tunelování veřejných peněz, ale i velkých soukromých subjektů, a proto si každý Čech velmi rozmyslí, zda má takovýto systém ze svých prostředků podporovat.

Jsem zvědav, co si počne vláda ČR s doporučeními EK ohledně jaderné energetiky. Hysterie, která byla rozpoutána vlivnými skupinami na půdě Evropského parlamentu pro-

schválena rezoluce, která je napěchována formulacemi, které diktují Rusku, co musí naplnit, aby EU laskavěji pohlížela na tuto velmoc. To se týká například i zákazu dovozu zeleniny kvůli obavám z nebezpečné infekce. Nikoliv pouze jako lékař, ale i jako poslanec se domnívám, že každý zodpovědný a zdravě uvažující státník by v dané situaci, aby zabránil možné zdravotní katastrofě ve své zemi, podnikl obdobné kroky, jaké vyhlásil D. Medvěděv a V. Putin. Navíc zde na rozdíl od situace s ptačí a prasečí chřipkou (také spojené s hysterií, která šla postupně do ztracena) selhal evropský model vzájemné informovanosti. Nejslabším článkem bylo Německo, které zpočátku skrývalo informace podobně jako vedení SSSR při Černobylské havárii.

Přestože existuje společná zahraniční služba EU, chci věřit, že česká zahraniční politika se bude řídit (nejen ve vztahu k Rusku) českými národními zájmy, nikoliv diktaťem jiných zemí EU či Velkého bratra z oceánem. Zdravý rozum tak přímo velí.

Otázkou je, kolik odvahy a zdravého rozumu ve prospěch České republiky má česká vláda ještě v rezervě.

Bude se měnit schengenský systém?

Diskuse, týkající se problémů tzv. schengenského prostoru a jeho fungování, se vyostřují a sílí, a to jak na úrovni unijních orgánů a institucí, tak v rámci jednotlivých členských států EU.

Francouzský prezident Sarkozy a italský premiér Berlusconi už vyzvali Unii, aby otevřela debatu o možných změnách v dohodě, jejímž výsledkem bylo zřízení bezhraničního schengenského prostoru volného pohybu osob. Jakkoli tato výzva získává v EU částečnou podporu, tak třeba pro Německo,

jak prohlásil mluvčí spolkové vlády Seifert, je cestování bez jakýchkoli omezení v rámci schengenského prostoru nedotknutelnou záležitostí. Přesto se chce Německo podílet na určité reformě schengenského systému.

Situace se vyhrtila v posledních měsících, kdy ke břehům Itálie připluly tisíce lidí zejména z Tuniska. Tím také vznikly rozepře mezi Francií a Itálií; Itálie se rozhodla udělovat africkým uprchlíkům půlroční povolení k pobytu, což uprchlíky opravňuje k využívání práva volného pohybu v rámci

schengenského prostoru, tedy k vycestování i do jiných zemí, které tento prostor tvoří. Jedná se o členské státy EU s výjimkou Velké Británie, Irsku, Kypru, Rumunska a Bulharska (Česká republika je součástí tohoto prostoru od prosince roku 2007), dále pak o Island, Norsko a Švýcarsko. Uprchlíci se pak, díky italským vizům, začali uchylovat především do Francie, jež jim je tradičně blízká, což však naráží na odpor francouzské politické reprezentace.

Pokračování na str. 6

Vládne Evropě lid, politici nebo úředníci?

Těsně přes svými prázdninami projednával Evropský parlament dokument pod názvem »Zpráva o analýze možnosti snížení emisí skleníkových plynů o více než 20 % a vyhodnocení rizika úniku uhlíku«, který určitě nebyl středem pozornosti médií a koneckonců ani politiků.

Jednalo se o rutinní záležitost a především pak o pokračující snahu udržet při životě »klimatickou agendu« Evropského parlamentu a Evropské komise. Chtěl bych na příkladu tohoto dokumentu ukázat další a možná závažnější rizika, kterým čelí společnost států Evropské unie.

Zpráva je jako většina podobných dokumentů poměrně obsáhlou směsí nejrůznějších pravdivých i více či méně zavádějících tvrzení a účelových »polopravd«. Na 39 stranách můžete najít nic neříkající proklamace i dávno zpochybněná nebo dokonce vyvrácená tvrzení opírající se o nejrůznější rádoby vědecké poznatky nebo závěry. Za učebnicovou ukázkou snahy manipulovat veřejné mínění v rovině emocí je potřeba označit ty části textu, kde jsou účelově spojovány pojmy »emise CO₂«, »znečištění ovzduší« a »negativní dopady na zdraví obyvatel«.

Zpráva odkazuje na již schválenou povinnost členských států Evropské unie zavést do roku 2015 v 50 % domácností tzv. inteligentní měřiče, což v první řadě znamená výborný »byznys« pro jejich výrobce. Současně to ale bohužel znamená nárůst ceny elektrické energie pro všechny občany. V popsané praxi, kdy je v podobných »nenápadných« dokumentech Evropského parlamentu připravována půda pro nejrůznější povinné navyšování výdajů, pokračuje i tato zpráva. Komise je v ní vyzývána ke zpracování nejrůznějších studií, o jejichž praktickém významu lze vážně pochybovat. O čem však pochybovat nelze, je skutečnost, že se bude jednat o nákladné studie, které budou financovány ze zdrojů Evropské unie, o kterých budou rozhodovat úředníci Evropské komise a na které se dílem složí všichni občané členských států.

Za možná až alarmující je potřeba označit tvrzení uvedené v čl. 49 návrhu usnesení, které hovoří o nutnosti »vytvořit politickou strukturu« příznivou pro »po-

strojů, jako je povinnost členských států nechat si odsouhlasit národní akční plány v této oblasti Evropskou komisí (čl. 71 návrhu usnesení). Jinými slovy tak Evropský

Jiří Maštálka ve své kanceláři pravidelně diskutuje s mladými stážisty

litiku v oblasti klimatu«. Není zcela jasné, co měli autoři této formulace na mysli, přesto se nelze ubránit dojmu, že se podobnými výroky dostáváme zcela mimo rámec základních demokratických principů. Nemohu proto souhlasit ani s náznamem možnosti, že by kdokoliv začal ve jménu »boje proti klimatickým změnám« určovat, jaká politická struktura je v té či jiné zemi správná.

Je bohužel zřejmé, že lidé připravující podobné zprávy, neustále zdokonalují svoji dovednost ukrýt do těchto dokumentů nenápadné, leč pro další posilování vlivu Evropské komise důležité věty a proklamace. Tak se vedle skutečně obecných proklamací objevují závažné výzvy, aby Evropská komise přijala »účinný právní rámec« a donutila členské státy provádět závazky související s energetickými úsporami, a to včetně takových ná-

parlament dává zelenou Evropské komisi, aby ovládla další díleček národní suverenity členských států.

Popsaný příklad je možné označit za malé až zanedbatelné omezení. Je ale nutné se ptát, kolik takových krůčků už Evropská komise udělala? A kolik jich ještě udělá? Které budou další oblasti života společnosti a další akční plány, jejichž podobu si budou muset členské státy nechat povinně odsouhlasit u úředníků Evropské komise?

Zamysleme se, prosím, nad otázkou, kdo to vlastně je ona Evropská komise. Politici? Volení zástupci členských států? Nikoliv! Jedná se o skupinu několika tisíc profesionálních úředníků, kteří nebyli nikým zvoleni a kteří nemají důvod cítit jakoukoliv odpovědnost vůči zemím, ze kterých pocházejí. Přitom paradoxně Evropský parlament, jako jediný volený orgán Unie, nemá zákonodárnou iniciativu!

Bude se měnit schengenský systém?

Pokračování ze str. 5

Co navrhuje Sarkozy a Berlusconi?

Úpravy fungování schengenského systému by podle nich měly posílit roli členských států na úkor unijních orgánů a institucí.

V první řadě jim jde o to, aby v budoucnu bylo pro účastníky schengenského systému snazší znovu zavést hraniční kontroly na svých státních hranicích. Podle stávající úpravy může členský stát sáhnout k takovému opatření pouze v případě vážného ohrožení veřejného pořádku, přičemž toto opatření může mít pouze dočasný charakter (stalo se tak například během mistrovství Evropy a světa ve fotbale, nebo během summitů NATO). Státy mohou zavést kontroly na hranicích i v akutních v pří-

padech, které nešlo předvídat, ale v takových případech musí Evropská komise přezkoumat, zda v daném případě nedošlo k porušení schengenských pravidel.

Dánsko už dočasně obnovuje kontroly na hranicích s Německem a Švédskem, byť stylem »chytré horákyne«. Jakkoli hovoří o velkém růstu přehraniční kriminality a o obavách z přílivu uprchlíků, kontroly na hranicích provádějí jen celníci, nikoli policisté. Ti totiž podle stávající schengenské dohody tyto kontroly nesmí provádět...

Ať už dojde ke změnám v schengenské dohodě či nikoliv, jedno je jisté: jakékoli omezení pracně zavedené svobody cestování přispěje k vnitřnímu pnutí Evropské unie, které je beztoho a z jiných důvodů už

tak značné. Jediným správným řešením je odstranění příčin, které vedou k migraci zoufalých lidí, prchajících ze svých domovů před násilím a válkou. To by však vyžadovalo zásadní reformu celkového zaměření a fungování Evropské unie, nikoli jen v této souvislosti podružného problému, jakým je schengenský systém a jeho fungování.

ZPRAVODAJ

informace o aktivitách europoslance
Jiřího Maštálky
e-mail: jiri@mastalka.cz
jiri.mastalka@europarl.europa.eu
www.mastalka.cz

Vydání financováno frakcí GUE/NGL
Evropského parlamentu

NEPRODEJNÝ VÝTISK – ZDARMA